

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยความสำเร็จของอุตสาหกรรม MICE ในจังหวัดขอนแก่น” นี้ ได้มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากร

ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จในอุตสาหกรรม MICE ของจังหวัดขอนแก่น มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามสำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม MICE และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) โดยมีประชากรเป้าหมายของการเก็บข้อมูล ประกอบด้วยบุคคลสำคัญ 5 กลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น

- 1) ผู้บริหารสถานที่จัดกิจกรรม MICE (Venue) ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรม MICE โดยตรง
- 2) ผู้บริหารระดับสูงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม MICE
- 3) ผู้บริหารระดับสูงที่อยู่ในส่วนของการกำหนดนโยบายและวางแผนยุทธศาสตร์จังหวัดขอนแก่น
- 4) ผู้ที่อยู่ในส่วนของงานวิชาการด้านอุตสาหกรรม MICE
- 5) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม MICE ระดับนานาชาติ ในจังหวัดขอนแก่น

2. กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับอุตสาหกรรม MICE ที่มีลักษณะเป็นธุรกิจบริการและแตกต่างไปจากอุตสาหกรรมทั่วไป ดังนั้นเพื่อให้การศึกษามีความเหมาะสมกับลักษณะอุตสาหกรรมจึงมีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญอย่างเจาะจง และแบบสอบถาม โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้ง 5 กลุ่ม ได้แก่

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญอย่างเจาะจง ประกอบด้วย

2.1.1 ผู้บริหารสถานที่จัดกิจกรรม MICE ในจังหวัดขอนแก่น (Venue) โดยการคัดเลือกจากสถานที่ที่เคยรองรับการจัดการประชุมเอเปค 2003 ได้แก่ โรงแรมโซฟิเทล ราชาออดิต ขอนแก่น และศูนย์ประชุมอเนกประสงค์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 2 ท่าน

2.1.2 ผู้บริหารระดับสูงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม MICE ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 3 และสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (สสปน.) จำนวน 2 ท่าน

2.1.3 ผู้บริหารระดับสูงที่อยู่ในส่วนการกำหนดนโยบายและวางแผนยุทธศาสตร์ของ จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานจังหวัดขอนแก่น และหอการค้าจังหวัดขอนแก่น จำนวน 3 ท่าน

2.1.4 ผู้ที่อยู่ในส่วนงานวิชาการด้านอุตสาหกรรม MICE จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช จำนวน 2 ท่าน

รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์เจาะลึกทั้งสิ้น 9 ท่าน

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้เข้าร่วมการประชุมนานาชาติในจังหวัดขอนแก่น จากการสอบถามไปยังผู้ให้บริการด้านกิจกรรม MICE ทั้งสถานที่จัดกิจกรรมและสำนักงาน ททท. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 3 พบว่าการจัดกิจกรรม MICE ระดับนานาชาติที่เกิดขึ้นในจังหวัดขอนแก่นนั้นมีเพียงการประชุมนานาชาติ และจำนวนการจัดการประชุมนานาชาติขึ้นในจังหวัดขอนแก่นมีจำนวนค่อนข้างน้อย ดังนั้นจึงได้มีการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการประชุมนานาชาติทุกคน ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2548 ถึง มกราคม 2549 ซึ่งได้แก่ การประชุมนานาชาติ AHAT BSAS International Conference: Integrating Livestock-Crop Systems to Meet the Challenges of Globalization ระหว่างวันที่ 14-18 พฤศจิกายน 2548 และการประชุมนานาชาติ International Conference Technology and Innovation for Sustainable Development ระหว่างวันที่ 25-26 มกราคม 2549 ณ โรงแรมโซฟิเทล ราชา ออดิต ขอนแก่น ด้วยการส่งแบบสอบถามทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์และการแจกแบบสอบถามในวันลงทะเบียน เป็นจำนวนทั้งสิ้น 537 ชุด และได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 80 ชุด

3. เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ลักษณะ คือ

3.1 แบบสอบถามสำหรับผู้เข้าร่วมการประชุมนานาชาติในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งจะเป็นการวัดพฤติกรรมและความพึงพอใจที่มีต่อการเข้าร่วมการประชุมนานาชาติในจังหวัดขอนแก่น โดยแบ่งคำถามออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สัญชาติ ประเทศที่อยู่อาศัย เพศ อายุ และอาชีพ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเดินทางมาจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ แรงจูงใจในการเข้าร่วมประชุม จำนวนผู้ติดตาม ระยะเวลาการประชุม สถานที่พัก ลักษณะการเดินทาง การท่องเที่ยวและค่าใช้จ่ายในการเดินทางขอนแก่นในครั้งนี้

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจในการเข้าร่วมการประชุมนานาชาติในจังหวัดขอนแก่นแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจ ปานกลาง ไม่พึงพอใจ ไม่พึงพอใจที่สุด ตามลำดับ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

- สถานที่จัดการประชุมนานาชาติ
- สถานที่พัก
- การคมนาคมขนส่ง
- การท่องเที่ยว
- ด้านอื่นๆ

โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมาก

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามไม่พึงพอใจ

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามไม่พึงพอใจที่สุด

ส่วนที่ 4 แนวโน้มในการเดินทางกลับมาจังหวัดขอนแก่นอีกครั้ง

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

โดยมีการทดสอบความถูกต้องของแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด

3.2 การสัมภาษณ์เจาะลึก โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ลำดับ คือ

ขั้นแรกเป็นการใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Structured Questionnaires) ที่มีการกำหนดประเด็นสำคัญไว้ล่วงหน้าเพื่อการรวบรวมข้อมูลอย่างครอบคลุมและครบถ้วนทุกประเด็น แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) เกี่ยวกับความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการจัดกิจกรรม MICE ใน 3 รูปแบบกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรม Meeting/Convention กิจกรรม Incentive Travel และ กิจกรรม Exhibition แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการประชุมนานาชาติ (Meeting/ Convention) ซึ่งแบ่งคำถามออกเป็น 6 ด้าน คือ

- ด้านเมืองที่จัดการประชุมนานาชาติ
- ด้านสถานที่จัดการประชุมนานาชาติ (โรงแรมและศูนย์การประชุม)
- ด้านสถานที่พัก
- ด้านการท่องเที่ยว
- ด้านธุรกิจที่เกี่ยวข้อง
- ด้านอื่นๆ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive Travel) ซึ่งแบ่งคำถามออกเป็น 4 ด้าน คือ

- ด้านการท่องเที่ยว
- ด้านสถานที่พัก
- ด้านธุรกิจที่เกี่ยวข้อง
- ด้านอื่นๆ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการแสดงสินค้า/นิทรรศการ นานาชาติ (Exhibition) ซึ่งแบ่งคำถามออกเป็น 6 ด้าน คือ

- ด้านเมืองที่จัดการแสดงสินค้า/นิทรรศการ
- ด้านสถานที่จัดการแสดงสินค้า/นิทรรศการ
- ด้านสถานที่พัก
- ด้านการท่องเที่ยว
- ด้านธุรกิจที่เกี่ยวข้อง
- ด้านอื่นๆ

โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนั้นส่งผลกระทบต่อ กิจกรรมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนั้นส่งผลกระทบต่อ กิจกรรมมาก

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนั้นส่งผลกระทบต่อ กิจกรรมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนั้นส่งผลกระทบต่อ กิจกรรมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าปัจจัยนั้นส่งผลกระทบต่อ กิจกรรมน้อยที่สุด

ในขั้นต่อมาเป็นการเจาะลึกรายละเอียดสำคัญและแนวคิดของกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบ สัมภาษณ์เจาะลึกบุคคล (Individual in-depth Interview) ที่มีคำถามในลักษณะคำถามปลายเปิด แบบสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคล แบ่งออกเป็นทั้งหมด 4 ชุดสำหรับกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มดังนี้

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารสถานที่จัดกิจกรรม MICE ในจังหวัดขอนแก่น (Venue) แบ่ง คำถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินงานของ Venue
- ส่วนที่ 2 มุมมองเกี่ยวกับอุตสาหกรรม MICE ของจังหวัดขอนแก่น
- ส่วนที่ 3 ปัจจัยความสำเร็จสำหรับอุตสาหกรรม MICE ของจังหวัดขอนแก่น

ชุดที่ 2 สำหรับผู้บริหารระดับสูงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม MICE แบ่งคำถามออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงาน
- ส่วนที่ 2 มุมมองเกี่ยวกับอุตสาหกรรม MICE ของจังหวัดขอนแก่น
- ส่วนที่ 3 ปัจจัยความสำเร็จสำหรับอุตสาหกรรม MICE ของจังหวัดขอนแก่น
- ส่วนที่ 4 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรม MICE ของจังหวัดขอนแก่น

ชุดที่ 3 สำหรับผู้บริหารระดับสูงที่อยู่ในส่วนการกำหนดนโยบายและวางแผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดขอนแก่น แบ่งคำถามออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงาน
- ส่วนที่ 2 มุมมองเกี่ยวกับอุตสาหกรรม MICE ของจังหวัดขอนแก่น
- ส่วนที่ 3 ปัจจัยความสำเร็จสำหรับอุตสาหกรรม MICE ของจังหวัดขอนแก่น
- ส่วนที่ 4 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรม MICE ของจังหวัดขอนแก่น

ชุดที่ 4 สำหรับผู้ที่อยู่ในส่วนงานวิชาการด้านอุตสาหกรรม MICE จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง แบ่งคำถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 ปัจจัยความสำเร็จในอุตสาหกรรม MICE ของประเทศไทย
- ส่วนที่ 2 มุมมองเกี่ยวกับอุตสาหกรรม MICE ของจังหวัดขอนแก่น
- ส่วนที่ 3 ปัจจัยความสำเร็จสำหรับอุตสาหกรรม MICE ของจังหวัดขอนแก่น

โดยเครื่องมือทั้งสองลำดับนี้ถูกแบ่งออกเป็นอย่างละ 4 ชุดสำหรับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ทั้งนี้ได้มีการทดสอบความถูกต้องและเหมาะสมของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนการสัมภาษณ์จริงอย่างละ 10 ชุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยแบบสอบถามแบบมีโครงสร้างและการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4 กลุ่ม และแบบสอบถามสำหรับผู้เข้าร่วมการประชุมนานาชาติในจังหวัดขอนแก่น

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ด้วยการศึกษจากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนบทความ ข่าวสารต่าง ๆ และข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ตของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ได้แก่

- 1) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)
- 2) สำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) / สสปน. หรือ TCEB
- 3) สมาคมส่งเสริมการประชุมนานาชาติ (ไทย) หรือ TICA

- 4) สมาคมการแสดงสินค้า (ไทย) หรือ TEA
- 5) สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- 6) หอสมุดแห่งชาติ
- 7) สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 8) สำนักวิทยบริการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยวิทยาลัย
- 9) สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- 10) สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 11) สำนักงานจังหวัดขอนแก่น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิมีวิธีการดังนี้

5.1 ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากแบบสอบถามจะนำมาวิเคราะห์ผลเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window Version 11.0 โดยใช้สูตรทางสถิติดังนี้

ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ (สัญชาติ ประเทศ ที่อยู่ เพศ อาชีพ) และพฤติกรรมในการเข้าร่วมการประชุมนานาชาติ โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{X}{n} \times 100$$

เมื่อ X แทน จำนวนความคิดเห็น
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ใช้อธิบายข้อมูลความพึงพอใจในการเข้าร่วมการประชุมนานาชาติ และทัศนคติของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีต่อความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการจัดกิจกรรม MICE ใน 3 รูปแบบกิจกรรม โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41-4.20	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.61-3.40	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81-2.60	หมายถึง	น้อย / ไม่พึงพอใจ
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด / ไม่พึงพอใจที่สุด

ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ใช้สูตร

$$SD. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	SD.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

5.2 การสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จะนำข้อมูลมาจัดกลุ่มตามประเด็นสำคัญของคำถาม เพื่อความสะดวกในการจำแนกชนิดข้อมูล

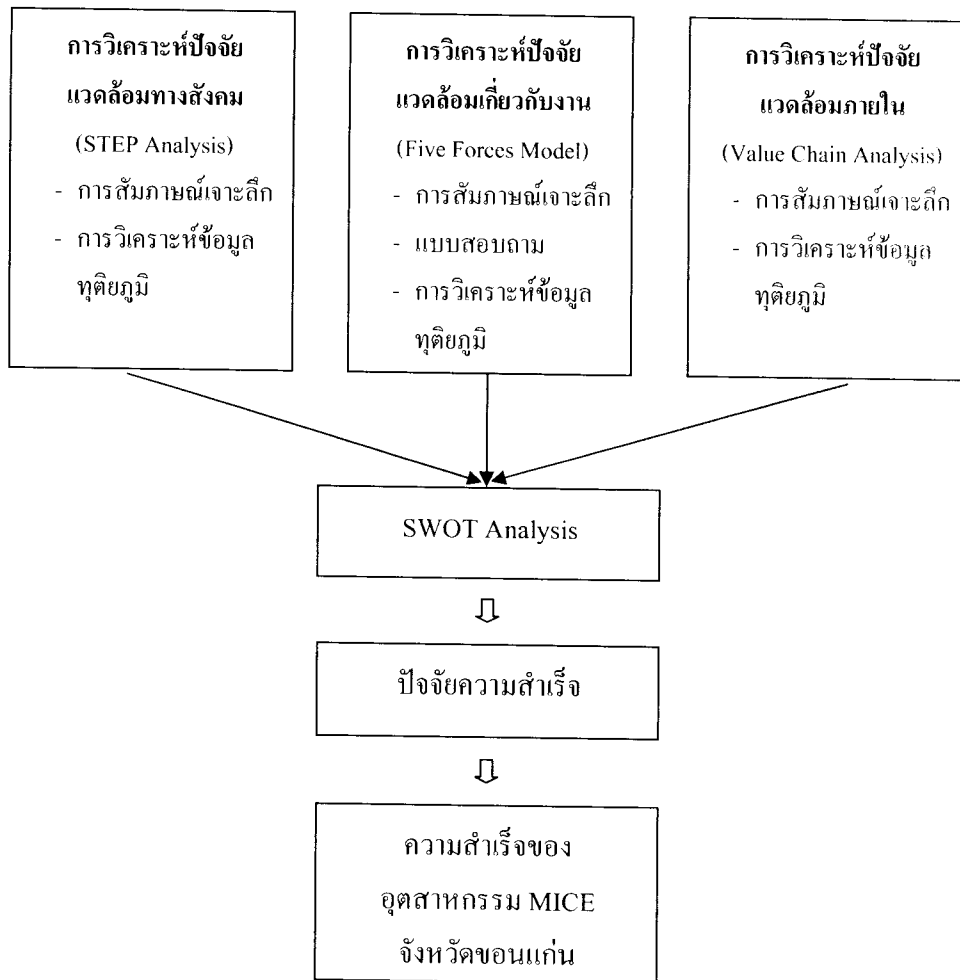
5.3 ข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความจากวารสารต่างๆ ข่าวสาร และข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต จะนำมาสรุปประเด็นสำคัญเพื่อจัดแยกประเภทและจัดกลุ่มของข้อมูล

5.4 วิเคราะห์รวมข้อมูลระหว่างข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ทำเป็นตารางหาความสัมพันธ์และสรุปผล

5.5 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันอุตสาหกรรม MICE ของจังหวัดขอนแก่นทั้งจากสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกจากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิด้วยเครื่องมือ STEP Analysis, Five Forces Model, Value Chain Analysis และหาปัจจัยความสำเร็จด้วย SWOT Analysis โดยแยกออกเป็น 3 กิจกรรม คือ Meeting/Convention, Incentive Travel และ Exhibition

5.6 วิเคราะห์และสรุปปัจจัยความสำเร็จในอุตสาหกรรม MICE ของจังหวัดขอนแก่น

ลำดับขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถแสดงได้ดังนี้

ภาพที่ 3.1 ลำดับขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล